

Illar Lemetti
Maaeluministeerium

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS
Teabevaldaja: Riigikontroll
Juurdepääsupiirang 5.07.2019 - 31.08.2019
Alus: AvTS § 35 lg 2 p 2

Meie 5.07.2019 nr 2-1/80018/18

Märgukiri auditi „Riigi 2018. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus“ tulemuste kohta Maaeluministeeriumi valitsemisalas

Austatud kantsler

Riigikontroll tegi riigi 2018. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsusele ja tehingute seaduslikkusele hinnangu andmiseks audititoiminguid ministeeriumides ja nende valitsemisala asutustes ning Riigikantseleis määral, mis oli vajalik, et veenduda riigi seisukohalt oluliste finantsaruannete kirjade õigsuses ning oluliste majandustehingute seaduslikkuses.

Sellest lähtudes koostab Riigikontroll ühe auditiaruande riigi kohta tervikuna. Ministeeriume ja Riigikantseleid teavitatakse nende valitsemisalas tehtud audititoimingute tulemustest märgukirjaga.

Auditi käigus tegid audiitorid Maaeluministeeriumi valitsemisalas 2018. aasta septembrist kuni 2019. aasta juunini järgmisi audititoiminguid:

- kontrollisid valitsemisala 2018. aasta riigieelarve täitmise aruande õigsust;
- kontrollisid riigi seisukohast oluliste tehingute vastavust riigieelarve seadustele ja nende tehingute raamatupidamises kajastamise õigsust ning sisekontrollisüsteemi toimimist järgmistes valdkondades:
 - toetuste saamine,
 - toetuste vahendamine,
 - toetuste andmine,
 - tööjõukulude arvestus,
 - majandamiskulude tegemine,
 - põhivara investeeringud;
- hindasid infosüsteemide PRIAX, ARMA, MARS2 ja Toetused usaldusväärsust finantsarvestuse seisukohast;
- tutvusid korruptsiooni ennetamiseks loodud sisekontrollisüsteemiga. Riigikontroll käsitleb teemat üldistatuna auditiaruandes, mistõttu ei ole käesolevas märgukirjas sellest kirjutatud. Info Maaeluministeeriumi sisekontrollisüsteemist saadud ülevaate kohta on edastatud ministeeriumis korruptsiooni ennetamist koordineerivale isikule ja auditi kontaktisikule;

- kontrollisid, kas tehingute tegemisel seotud isikutega, kes on määratletud avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendis, on kinni peetud toimingupiirangust korruptsioonivastase seaduse mõistes. Sama kontrolliti ka toetuse andmise tehingute auditeerimisel.

Riigikontroll ei tuvastanud eelarve planeerimisel ja kasutamisel, põhivarainvesteeringute, majandamis- ja tööjõukulude tegemisel ning toetuste saamisel ja andmisel sisekontrollisüsteemi toimivuses ega tehingute raamatupidamises kajastamisel kontrollitud ulatuses olulisi puudusi. Probleeme tuvastati toetuste vahendamise kajastamisel.

1. PRIA vahendatud toetuste kajastamine ettemakstud toetustena ei ole kooskõlas raamatupidamise reeglitega

PRIA raamatupidamises on kasutusel tüüpkanDED, kus makseotsuse tegemisel kajastatakse raamatupidamises kohustis toetuse saajale ja toetuse ettemakse.

Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi § 36 lõike 6 kohaselt kajastatakse ettemakse esmalt vastava ettemaksesumma ülekandmisel. Ettemaksed tulevaste perioodide kulude eest kajastatakse kuluna perioodis, mille eest ettemakse tehti.

Tekkepõhise kajastamise seisukohalt oleks õige, et PRIA kajastaks makseotsuse tegemisel kohustise toetuse saajale ja toetuse vahendamise kulu, lähtudes kuludokumentidel näidatud kulude tekkimise perioodist.

Tulenevalt PRIA mittekorrektsetest tüüpkanDETest ja nendega kaasnevatest muudest kajastamisel tehtud vigadest on 31.12.2018. aasta seisuga PRIA bilansis kajastatud ettemakstud toetusi suuremana vähemalt 306 616 euro, nõudeid sihtfinantseerimise andja vastu väiksemana vähemalt 255 419 euro, toetuste vahendamiseks saadud ettemakseid Rahandusministeeriumilt suuremana vähemalt 65 948 euro ning kohustusi toetuse andmiseks väiksemana vähemalt 14 750 euro võrra. TulemiaruanDES ning riigieelarve täitmise aruanDES on toetuse vahendamise tulu ja toetuse vahendamise kulu kajastatud väiksemana vähemalt 321 366 euro võrra.

Riigikontrolli soovitus Maaeluministeeriumi kantslerile: tagada PRIA toetuste vahendamise kajastamisel kasutatavate arvestuspõhimõtete vastavusse viimine raamatupidamise reeglitega.

2. PRIA huvide konflikti ennetamise kord võib kaasa tuua korruptsioonile ja huvide konfliktile viitavaid olukordi

Riigi 2017. aasta majandusaasta aruanDE õigsuse ja tehingute seaduslikkuse auditi märgukirjas juhtis Riigikontroll tähelepanu probleemile PRIA huvide konflikti ennetamise korras. Selle kohaselt on osakonna juhatajal ja peadirektori asetäitjal lubatud kooskõlastada endaga seotud isikuid puudutavaid massotsuseid, mille on PRIA infotehnoloogilises menetlussüsteemis teenistujad ette valmistanud, kui kooskõlastamine on kooskõlastaja rutiinne tegevus, mille puhul korruptsioonioht puudub.

Riigikontroll soovitas maaeluministril analüüsida ja hinnata, kas PRIA massotsuste kooskõlastamise süsteemis on korruptsiooniohu tekkimine võimalik ning vajaduse korral võtta tarvitusele meetmed korruptsiooniohu maandamiseks. Seda soovitus ei ole senini rakendatud. PRIA hinnangul ei ole sellise kooskõlastamise puhul tegemist toimingupiirangu rikkumisega, sest kooskõlastaja ei tee sisulist otsust. Riigikontroll on seisukohal, et kui kooskõlastajaks on isik, kes vastutab toetuste jagamise eest või kinnitab toetuste koondsuurused, siis ei saa selliseid tehinguid pidada üheselt rutiinseks, mistõttu on vaja kehtestada selgemad kriteeriumid.

Maaeluministeeriumist kinnitati, et käesoleva aasta jooksul valmib valitsemisala korruptsiooniohu ennetamise juhend ja siis hinnatakse PRIA huvide konflikti ennetamise korra muutmise vajalikkust või kaalutakse teisi meetmeid võimaliku korruptsiooniohu maandamiseks.

Riigikontrolli hinnangul loob seotud isikuid puudutavate otsuste kooskõlastamine korruptsioonile ja huvide konfliktile viitavaid olukordi. Ilma täpsete kriteeriumiteta on kooskõlastajal keeruline hinnata,

millal on tegemist rutiinse otsusega. Toimingupiirangu rikkumise ohu ennetamiseks tuleks rakendada meetmed, et ei kooskõlastataks endaga seotud isikuid puudutavaid otsuseid.

Riigikontrolli soovitus Maaeluministeeriumi kantslerile: hinnata korruptsiooniohu ennetamise juhendi koostamise käigus, kas PRIA massotsuste kooskõlastamise süsteemis on korruptsiooniohu tekkimine võimalik, ja juhul kui kooskõlastajatel on protsessis hindamis-, tõlgendus- ja kaalutlusruum, siis võtta tarvitusele meetmed korruptsiooniohu maandamiseks, näiteks rakendades IT-lahendusi.

Ootame Teie kirjalikku vastust märgukirjas tehtud soovitude kohta hiljemalt 9. augustil 2019.

Riigikontroll tänab Maaeluministeeriumi valitsemisala teenistujaid meeldiva koostöö eest ning loodab, et esitatud tähelepanekutest ja soovitudest on abi sisekontrollisüsteemi tõhustamisel ning raamatupidamisarvestuse parandamisel ministeeriumi valitsemisalas.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ines Metsalu-Nurminen
peakontrolör

Ivika Vispel
Ivika.Vispel@riigikontroll.ee